

Hagymafajták titkai

Hagymafajtákról beszélve gyakran elhangzik, hogy rövid- vagy hosszúnappalos-e az adott fajta. Bár igen lényeges tulajdonságról van szó – a hagyma ugyanis kifejezetten érzékeny a nappalhosszúságra – természetóként mégis ritkán kell szembesülni a kérdéssel, mert a forgalmazók eleve csak az adott tájegység nappalhosszúságához nemesített fajtákat javasolják. A nappalhosszúság-érzékenység élettani hátteréről Timo Petter, a Bejo hagymanemesítője beszélt.

Magyarország a térképen

Magyarországon alapvetően a középhosszú nappalra nemesített hagymafajtákat lehet használni, de miután országunk a két zóna határán fekszik, az északi országrészben a hosszúnappalosok is termesztők. Ez persze nem meglepő, hiszen több kertészeti növény termesztetőségi határaival kapcsolatban is megtanulhattuk már, hogy hazánk valamilyen szempontból határeset.

A Kisalföldön például már többször szolgáltatott témát a hagymatermesztési tanácskozáson, hogy sikerrel próbálkoznak a „szomszédba” ajánlott fajtákkal a helyi térsz. tagjai.

Elvileg az észak-keleti országrészben is ugyanez lenne a helyzet, ha termesztenének még hagymát Miskolctól északra.

A világon négy nappalhosszúság-övezetet különítenek el a hagymatermesztés szempontjából.

A trópusi területeken a legrövidebbek a nappalok, ott nagyjából egész évben reggel hattól délután hatig van világos. Meglehetősen tág ez a zóna, ide tartozik csaknem teljes Afrika, továbbá Közép-Amerika és a dél-amerikai kontinens nagyobb része, valamint Ázsia déli része is: az Arab félsziget, egész India, Kína jókora hányada, Thaiföld, és Indonézia.

A következő övezet az úgynevezett átmeneti zóna, ez az északi féltekén a trópusi övezettől északra, a déli féltekén pedig attól délre húzódik. Dél-Európa tartozik ide, valamint Észak-Afrika, Dél-Afrika, Ázsiából egy nagy darab – Kína fele, Korea és Japán nagyobb hányada –, továbbá csaknem teljes Ausztrália, Dél-Amerika déli egyharmada és az USA nagyobb része. Itt a nyári időszakban hajnali öttől este kilencig tart a világosság.

A középhosszú nappalos zóna kevés kivételtől eltekintve már inkább csak az északi félteke sajátossága. Európában egész nagy hányadot foglal el ez a sáv, Franciaországtól Romániáig, Magyarországot is beleértve. Ezen kívül egészen Kelet-Ázsiáig elhúzdódik ez a zóna, Kazahsztánt és Mongóliát érintve, Oroszország keleti és Japán északi területeig. Az USA északi területei is ebbe a zónába tartoznak, valamint Ausztrália délkeleti sarka, és Új-Zéland. Hajnal öttől este tízig van világos ezeken a területeken.

A valódi hosszúnappalos övezet kizárólag az eurázsiai kontinensen létezik. Bár a többi zónához képest nem túl kiterjedt, mégis igen jelentős, mert ebbe az övezetbe tartozik Hollandia, Németország, Lengyelország, Ukrajna, tehát számos jelentős hagymatermesztő ország. A leghosszabb nyári napokon hajnali fél négytől éjjel tizenegyig tart a világosság ebben a zónában.

Mindez azért lényeges, mert a hagyma először a lombját

növeszti, majd ha eljön az idő – amit a nappalhosszúság jelez számára –, akkor kezdi el a hagymáját fejleszteni.

A nappalhosszúság adja a jelt a hagyma-növesztésre.

Ha valaki nem az adott földrajzi szélességre nemesített fajtát vet, az semmiképpen sem kap piacképes hagymát, de hogy pontosan mi történik, az attól függ, hogy a rövidnappalos hagymát próbálta meg hosszúnappalos körülmények között felnevelni, vagy fordítva.

Ha a rövidnappalos hagymát próbálják meg például Hollandiában elvetni a szokásos március-áprilisi vetési időpontban, akkor a vetés után igen hamar – májusban – elérkezik a 12 órás nappalok időszaka, és a növények nekilátnak a hagymájukat növeszteni és érlelni, miközben lombjuk még alig van. Értelemszerűen így nem számíthatunk rendes hagymákra.

Ha viszont a hosszúnappalos, Rijnsburgi fajtakörből visznek magot Indiába, akkor ott hiába vár a növény a 15-16 órás nappalra, ami jelezne számára, hogy a lombnövésztés után eljött az idő a hagymanövelésre. Miután ott 12 órásnál hosszabb nappal nem létezik, a hosszúnappalos növények egész évben csak lombot fejlesztenek hagyma helyett.

T. A.

